

Euran kunnan alueella on merkittävä hulevesitulvariski

Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen arvio Euran kunnan alueella olevasta hulevesitulvariskistä perustuu seuraaviin asioihin:

1. Terveysriskit

Hulevesitulvan aikana 25. - 28.11. Euran vesihuoltolaitoksen pumppaamot joutuivat ohitusjuoksuttamaan puhdistamattomia jätevesiä ympäristöön yhteensä 20 294,5 m³. Suurin osa jätevesistä päätyi Eurajokeen. Puhdistamaton jätevesi sisältää muun muassa suuria määriä ihmisen terveydelle vaarallisia suolistobakteereja. Tästä seurasi saastuneen veden aiheuttama kontaminaatoriski ja edelleen vaara ihmisten terveydelle.

Myös JVP Eura Oy:n jätevedenpuhdistamolla oli hulevesitulvasta aiheutuneita toimintahäiriöitä erityisesti flotaatiossa / hygienisoinnissa. On syytä huomioida, että Eurajoen huletulva-alueen veden laatuun vaikuttaa kaikkiaan kolmen jätevedenpuhdistamon purkuvedet. JVP Euran lisäksi myös Apetit Oy:n ja Säkylän kunnan jätevedenpuhdistamoiden purkuvedet johdetaan Euran kuntakeskuksen alueelle.

2. Riskit vesihuollon toimivuudelle / terveysriskit

Euran kunnan omistama Vaaniin pohjavedenottamo sijaitsee lähellä Eurajokea alavalla peltoalueella. Vedenottamon alue oli marrastulvan aikana hulevesitulva-alueita. Suurtulvassa ottoalueella pitkään seissyt hulevesi aiheuttaa riskin juomaveden pilaantumiselle tai saastunumiselle ja edelleen terveysriskin.

Vaaniin vedenottamosta johdetaan vesijohtovesi koko Pohjois-Euran alueelle. Juomavettä pumpataan huomattavia määriä myös Euran keskustaajaman vesijohtoverkoston ja sieltä edelleen naapurikuntaan Laitilaan. Näissä olosuhteissa Vaaniin ottamon pilaantunut vesi aiheuttaisi riskin kunnan vesihuollon laaja-alaiselle ja pitkäaikaiselle keskeytymiselle.

3. Tieliikenteen keskeytyminen, vaaratilanteet ja ympäristöonnettomuusriskit

Kantatie 43 ja siihen liittyvä tieverkosto kulkee n. 15 km matkan alavien Eurajoen ja Köyliönjoen jokilaaksojen alueilla, jotka ovat tulville alttiita alueita. Marrastulvan aikana hulevesi nousi monin paikoin lähelle kantatie 43:a ja Hiukonkulmalla Laihianjärven kohdalla itse kantatielle. Tielle yöaikaan tulvinut vesi aiheutti tieliikenteelle ennakoimattoman vaaratilanteen. Myöhemmin liikennettä ohjattiin kulkemaan yhden kaistan kautta.

Kantatie Harjavallasta – Uuteenkaupunkiin on teollisuudelle tärkeä liikenneväylä, jota raskas liikenne käyttää paljon. Tieosuudella kuljetetaan myös paljon ympäristölle vaarallisia aineita. Tulevaisuudessa on otettava huomioon, että tulvat saattavat aiheuttaa ympäristöonnettomuusriskejä ja paikallisesti keskeyttää tieliikenteen pitkäaikaisesti hulevesitulva-alueella.

4. Vesistöjen rehevöityminen ja liettyminen

Marraskuun suurtulvan seurauksena Eurajoen valuma-alueen vesistöihin pääsi valtava määrä kiintoainetta ja ravinteita. Pistekuormitus oli peräisin niin pumppaamojen ohijuoksutuksista kuin jätevedenpuhdistamoiden purkuvesistä. Hajakuormitus oli taas peräisin voimakkaiden tulvavirtausten huuhtomilta pelto- ja metsäalueiden ojista.

Tällaiset poikkeukselliset ravinne- ja kiintoainekuormitukset vaikuttavat laaja-alaisesti ja vahingollisesti koko valuma-alueen vesistöön sekä Selkämeren. Marrastulvan aikana vesistöjen rehevöityminen ja liettyminen voimistuivat. Kuormitus vaikutti pitkäaikaisesti Eurajoen veden laatuun, hidastaen vesistön ekologisesti hyvän tilan saavuttamista. Hyvä tila tulisi saavuttaa viimeistään vuonna 2027 (Kokemaenjoen-Saaristomerren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma 2022-2027).

5. Riski kulttuuriperinnön säilymiselle

Marraskuun hulevesitulva-alueella Eurassa sijaitsee kolme historiallisesti arvokasta kivisiltaa Myllysilta, Kirkkosilta ja Paneliansilta.

Museoviraston kuvauksen mukaan: ”Euran kirkonkylän historialliset julkiset rakennukset, kirkko, pappila, koulu ja seurantalo Euran Pirtti muodostavat historiallisen saarekkeen kirkonkylän halki kulkevan raitin varrelle.”

Tähän historialliseen maisemakokonaisuuteen yhdistyvät myös hautausmaa ja Kirkkosilta. Euran nykyinen kirkko, pappila, vanha koulu ja kivisilta ovat kaikki rakennettu 1800 -luvulla.

Marrastulvan aikainen virtaama Kirkkosillan kohdalla aiheutti kestävyysriskin sillan rakenteille ja pielille. Kirkkosillan vahingoittuminen ei olisi pelkästään tieliikenteellinen ongelma, vaan laajemmin korjaamaton vahingollinen seuraus satakuntalaiselle kulttuuriperinnölle.

6. Taloudelliset vahingot / terveysriskit

Marraskuun hulevesitulvat aiheuttivat taloudellisia vahinkoja niin yksityisille ihmisille, yrityksille kuin yhteisöille. Eurassa, useita kiinteistöjä kastui kun jätevedet pääsivät viemäriputkia pitkin asuntoihin aiheuttaen myös terveysriskin.

Vaikka Suomen ympäristökeskus arvioi, että vastaavia tulvia nähdään alueella harvemmin kuin kerran 50 vuodessa, ei tämä tilastollinen todennäköisyys kuitenkaan kerro luotettavasti ilmastonmuutoksen aikaansaamista sääilmiöistä ja niiden aiheuttamista tulvavahuipeista, sillä ne ovat muuttuneet ääreviksi ja epätahtisiksi ja ilmenevät satunnaisesti. Näin ollen tulvat tulevat olemaan erittäin vaikeasti ennustettavia.